

BAHADIR KALEAĞASI

2010 BİTTİ, 2020 VERELİM !

AB Komisyonu Başkanı Barroso yeni takımını Avrupa Parlamentosu'na tanıtırken programının adını koydu: "2020 Stratejisi".

Yalnızca bir zirve kararı değil istenen. Kaynakları, uygulama takvimi, küresel, Avrupalı, ulusal ve yerel düzeylerde ölçülebilir hedefleri belli bir eylem planı...

Türkiye açısından ise yeni bir müzakere çerçevesi, iç siyaset gündemi ve küresel güç stratejisi söz konusu

- Avrupa'yı tekrardan rayına sokalım!
- Ne yapalım?
- İnsan, girişimcilik, yaratıcılık, ...
- ABD özüne dönmeli?
- Yani?
- İnsan, girişimcilik, yaratıcılık...
- Bu arada Çin yükseliyor; Batı ile ihtilaf olasılıkları da...
- G20 Davos'a damgasını vurdu
- Kopenhag sonrasında ülkeler ve şirketler kendi enerji politikaların derdinde
- Finans sistemine yeni bir düzen gelmezse yine kriz olur.
- ABD sağlık reformunda Avrupa'nın başarısından ders almalı.
- Avrupa ...
- Avrupa ?

Avrupa aranıyor. Aynı zamanda bizzat kendisi, Avrupa kendini arıyor. Tabii ki Avrupa'da birlik süreci her zaman değişim, hep yeni arayışlar gerektirmiştir. Avrupa Birliği 1950'lerden beri sürekli derinleşti. Yetkileri arttı. Birçok kere de genişledi. Siyasal kimliği yeni üye ülkelerle çeşitlendi.

Bu sefer AB'de değişim yorgunluğu var. AB 2010 yılına geride sarsıntılı bir ekonomik kriz yılı ve yeni bir kurumsal reform bırakarak girdi. AB ülkeleri vatandaşlarının, yani siyasete yön verenlerin şu algısını anlamak gerek: içinde buldukları siyasal sistemi belirleyen yalnızca ulusal devletler değil, onun da üstünde bir AB var. Ve bu AB sürekli değişiyor. Derinleşiyor, genişliyor, sonra yine derinleşiyor, sonra "daha da genişleyecek" deniyor... Sürekli değişimin belirsizlik atmosferi yorucu olmakta AB vatandaşları için.

Fakat gerek Avrupa halklarının beklentileri, gerekse küresel zorunluluklar değişimin devamlılığını gerektirmekte. AB'nin yıllar içinde geliştirdiği bir değişim yöntemi ve içerik var. Zaman ve koşullar öylesine hızla değişmekte ki, AB'nin değişim geleneği de değişmek zorunda. AB başkentlerinde bu konuda bir genel ortak görüş var. Ne var ki uygulama öyle değil. Birçok sorun ve ikilem aşılmalı beklemekte. Russell paradoksu içine düşmeden geçilmesi gereken bir aşama söz konusu:

Lizbon mu, yoksa Lizbon mu?

Birinci Lizbon'un hedefi ekonomi. İkincisinin anlamı anayasa. Birincisi AB'nin dünyada rekabet gücü en ileri ekonomi olma stratejisi. İkincisi, AB'nin kurumsal yapısını daha etkili kılacak bir antlaşma; AB için bir anayasal düzen taslağı. Sorular da şöyle:

- Yeni antlaşma sonucunda daha güçlü AB kurumları ve bu sayede daha başarılı ekonomik politikalar mı?
- Yoksa ekonomik atılımlarla, dünya sahnesinde daha güçlü bir AB mi?

Ekonomik içerik oluşmadan içi boş kurumlardan mucize beklenmiyor doğal olarak. Fakat kuşkusuz etkin işleyen kurumlar olmadan da AB sathında politikalar uygulamak zor. Genişleyen dünya ekonomik ortamında Avrupa

projesi en azından üç boyutta derinleşmeli. Bu üç boyut aynı zamanda Türkiye açısından da müstakbel AB üyesi olarak ulusal çıkar yörüngemizi belirliyor:

1. Avrupa iç pazarının iyi işlemesi: AB ülkeleri arasında mallar, insanlar, hizmetler, teknoloji ve para ulusal sınır engeli olmadan hareket içinde olabilsin; sosyal haklar, rekabet, tüketici hakları ve bilgi toplumu gibi politikalarla bu geniş pazar desteklensin.
2. Sınırlar ötesi konular için ortak politikalar: ulaştırma altyapısı, telekom, iklim, enerji, ...
3. Uluslararası rekabete karşı güç birliği: Dünya Ticaret Örgütü, Çin, ABD, kaçak göç, güvenlik...

Diğer yandan, sadece AB Komisyonu, Avrupa Parlamentosu ve Bakanlar Konseyi'ni daha yetkili kılmakla atılım sağlanacak alanlar değil bunlar. Mevcut sistemde tüm ülkelerin zaten gündeminde olan birçok değişim politikası var. AB düzeyinde yapılmak istenen ise, bu ulusal ekonomik politikalar ile mevcut ulusüstü kurumsal yapıyı bağdaştıracak yeni bir strateji.

On yılın bilançosu

Mart 2000'de AB Konseyi Lizbon zirvesinde 2010 stratejisi açıklanmıştı. On yıl sonra AB'nin bilançosu yer yer olumlu fakat yetersiz. Şimdi 2020 stratejisi için süreç başladı. Bir dizi zirve sonucunda yeni değişim çarkları dönmeye başlayacak.

Lizbon 2010 stratejisi en temel hedefine ulaşamadı. Avrupa'da **işsizlik ve ekonomik büyüme** sorunu çözülemedi. Çünkü bu arada AB genişledi ve dünya derin bir ekonomik krize girdi. Aslında 2000 yılında Lizbon'daki zirveye katılan o zamanki onbeş ülke yüzde 70 istihdam hedefini tutturdu. Sonradan katılan oniki yeni üye ülke ile AB'nin istihdam performansı düştü.

Buna rağmen 2008'de istihdam yüzde 60'tan yaklaşık yüzde 66'ya çıkmıştı ki kriz geldi. Ekonomik büyüme açısından da Avrupa daha iyi olabilirdi. Oranlar yüzde bir ile iki arasında geldi gitti. Kriz yılında ise ekonomik büyüme eksiye düşmedi. Yine de Avrupa 2010 beklentilerinde temkinli.

G20 Gezegeni

Bu arada Çin son on yılda ortalama yüzde 8 büyüdü. Böylece ABD ve AB'den sonra dünyanın üçüncü büyük ekonomisi olma konumunu Japonya'dan kaptı. Son on yılın başka önemli bir gelişmesi ise, ekonomik kriz ile ete kemiğe bürünen ve G20 diye görünen yeni dünya haritası oldu. Bir zamanlar gezegene egemen ekonomik kulüp G7 idi: ABD, Almanya, Japonya, İngiltere, Fransa, İtalya, Kanada. Zamanla AB'nin geri kalanı ve Rusya da dâhil oldular bu foruma.

- G7 kurulduğu 1970'lerde dünya ekonomisinin yüzde 60'ını, 1990'larda ise yüzde 66'sını kapsıyordu.
- Sonra, Çin, Hindistan, Meksika, Brezilya Türkiye ve diğerleri de serpidiler. G7 yüzde 50'ye geriledi.
- Krizle birlikte yeniler de G7'ye eklendi, G20 oluştu: Dünya ekonomisinin yaklaşık yüzde 88'i.

Sonuçta, Lizbon stratejisinin onaylandığı 2000 yılından 2010'a geçen sürede sadece AB değil, küresel düzen de kökten değişti. Ve Brüksel'de kere daha anlaşıldı ki, zirve kararı almakla ve yalnızca kurumsal mantıkla ekonomik hedefler tutmuyor.

Siyasetin ödevleri

Lizbon stratejisinin önceliklerinden **ar-ge** konusunda ise, dış etkenlerden bağımsız bir başarısızlık kayda geçti. Bilimsel ve teknolojik yenilikçilik için vakfedilen kaynaklar arttı, fakat toplam gelirin yüzde 2'sini geçemedi. Hâlbuki ABD ve Japonya ile küresel rekabet için hedef yüzde 3 oranıydı. Üstelik 2000 yılında teleskopta bile görünmeyen Çin ve Hindistan bugün ar-ge alanında hızla yükselmekte. Avrupa dünya çapında bir teknolojik birikim sahibi olsa

da, devlet-üniversite-özel sektör üçlüsünün ar-ge sinerjisi yetersiz. Kaynakların ülkeler arasında dağılması, toplam etkilerini AB düzeyine taşıyamamaları sorunu var.

2000-2010 döneminde AB tabii ki birçok alanda çok önemli ilerlemeler başardı. Örneğin AB son 10 yıl içinde [dünya internet coğrafyası](#)nda Kuzey Amerika'yı yakaladı, geniş bant yaygınlığında geçti, mobil teknolojilerde öncü oldu, telekom pazarı ve mali hizmetleri serbestleştirdi ve sağlık sigortası sistemini değişen koşullara uydurdu.

En önemlisi, "[Avrupa sosyal modeli](#)" göreceli olarak krizde olsa da, dünyada en ileri sistem olmaya devam ediyor. Danimarka'da gelişen esnek güvenlik ("flexicurity") yaklaşımı artık AB genelinde benimsenmekte. Çalışma yaşamında işin kendisini değil, çalışanı korumaya yönelik bir anlayış bu. Küresel rekabet ortamı sonucunda bazı işler ekonomik varlık nedenini kaybedebilir. İflas, tasfiye, küçülme veya üretimi başka ülkelere kaydırma gibi gelişmeler kaçınılmaz olabilir. Bu durumda işi, şirketi, sektörü korumaya çalışmak orta vadede daha büyük sosyal yıkımlar getirebilmekte. Bunun yerine çalışanı koruyan, insanlara yaşam boyu eğitim, girişimcilik, yeni iş, çocuklarının eğitimi, sağlık, konut edinme gibi konularda destek sağlayan bir esnek yapı geliyor. Daha fazla iş, daha az işsiz, daha geniş kadın istihdamı, daha genç işgücü, daha çok teknoloji, daha güvenli emeklilik, ... Kalkınmış veya hızla kalkınan tüm ülkelerin en önemli siyasal gündemi bu.

Başka bir dizi konuda da AB yeni atılımlar, hızlanmış değişimler peşinde:

- Artık AB Komisyonu'nun bir başkan yardımcısının münhasır yetki alanı "[Dijital Gündem](#)". Bilgi ve iletişim teknolojileri, telekomünikasyon, bilgi toplumu gibi iç içe alanlardan oluşan bir gündem. Bir temel siyaset alanı. Protokolde önde gelen bir AB bakanlığı.
- Diğer bir yeni siyasal sorumluluk alanı, "[İklim Eylemi](#)". Daha yeşil bir ekonomi, yeşil bir enerji ve yeşil enerji teknolojileri devrimine giden yıllardayız. AB bu evrimin öncülüğüne soyunuyor. Batı tüketim toplumu değişiyor.
- [Girişimcilik](#) uzun süredir AB özel sektörünün ana teması. Türkiye'den TÜSİAD ve TİSK'in de üyesi oldukları Avrupa İş Dünyası Konfederasyonu BUSINESSEUROPE yılın ilk haftalarını yeni Komisyonu uyararak geçirdi. Avrupa özel sektörü daha istikrarlı bir finansal ortam, kredi piyasası, vergi politikaları, küçük şirketlere destek, genç ve yaratıcı girişimciliğe öncelik talep ediyor.

2020

Avrupa Birliği böylece yeni bir on yıllık yolculuğa çıkıyor. Komisyon Başkanı Barroso yeni takımını Avrupa Parlamentosu'na tanıtırken programının adını koydu: "2020 Stratejisi".

Bir zirve kararı değil istenen. Kaynakları, uygulama takvimi, küresel, Avrupalı, ulusal ve yerel düzeylerde ölçülebilir hedefleri belli bir eylem planı.

AB'nin oluşturmakta olduğu 2020 stratejisi Türkiye için de önemli bir müzakere çerçevesi. Aynı zamanda bir iç politika ve küresel rekabet gücü dosyası.

Değişimin yorgunluğu içindeki AB halklarına 2020 stratejisinde genişlemeden bahis pek yok. Zaman içinde ve ancak AB kamuoyunun ekonomik güveni pekişince gelinecek aşamalar olarak yeni üyeler konusu pek vurgulanmıyor. Zaten AB'nin küresel güçlenme hedefleri başarısız olursa Türkiye gibi aday ülkeler üzerindeki çekim gücü de zayıflar.

Tabii Dünya 2020'yi beklemeden çok değişecek. İlerlemenin bilançosu için de on yıl beklemeye gerek kalmayacak; ne AB, ne de Türkiye için.